

Klimaatkampioen
Van (wan)hoop naar actie
Tim van Hattum
Bertram+de Leeuw Uitgevers

Tim van Hattum is hoofd van het Klimaatprogramma van de Universiteit van Wageningen. Hij is ook trekker van NL2120, de toekomstvisie van Nederland. In 2025 kreeg hij het eredoctoraat van de Open Universiteit voor zijn inzet om kennis over klimaatverandering toegankelijk te maken voor een breed publiek. Hij is schrijver van Only Planet (2022): Klimaatgids voor de 21ste Eeuw (zie ook de uitgebreide recensie daarvan op deze pagina)

De schrijver zelf noemt Klimaatkampioen (87 p.) een verkorte versie van Only Planet (286 p.) en dat is het ook, maar ook weer niet. Vrijwel alle zaken die in Only Planet staan worden ook hier weergegeven, maar toch in een wat andere stijl en volgorde. En compact, maar helder en mooi beschreven. Ik heb van beide boeken zonder meer genoten. Voor wie Only Planet heeft gelezen is het een fijne herhaling, en voor wie tegen de bijna 300 pagina's van Only Planet opkijkt is het een goede weergave van dat hoopvolle boek.

Waarom is het hoopvol? Omdat het niet uitgaat van doemdenken en 'het haalt allemaal niets uit', maar van een toekomstvisie zoals je zou willen dat Nederland er in 2120 uit zal zien. Dat NL2120 staat er weer in beschreven, de kaart op de binnenflap is wat aan de kleine kant, maar er staat een prima versie op: <https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/dossiers/dossier/nederland-in-2120.htm>. En wat het hoopvolle betreft: het is niet alleen maar een toekomstbeeld in de geest van de medewerkers van NL2120, er wordt duidelijk beschreven wat we moeten doen om dat toekomstbeeld te verwerkelijken. Dat gebeurt in zeven stappen, we hoeven niet te wachten op technologische nieuwe vindingen, de kennis is er en we kunnen direct beginnen.

Even terug naar de inhoud, maar kort, want dat hoort bij dit boek.

Het voorwoord en het eerste hoofdstuk gaat over zijn persoonlijke ervaringen, als klein jongetje langs de Geul, zijn les aan scholieren, waar hij ontdekte dat doemdenken doodslaat, en dat het de kiem legde om aan een hoopvolle toekomstvisie te werken.

En er is hoop, daar zijn zelfs 5 redenen voor:

- Het is nog niet te laat.
- De meeste oplossingen zijn al beschikbaar.
- DE NATUUR IS ONZE BELANGRIJKSTE BONDGENOOT IN DE STRIJD TEGEN KLIMAATVERANDERING.
- Er is maar 2 – 4 % van het wereldwijde BBP nodig.
- De meerderheid van de wereldbevolking wil meer klimaatactie.

Het volgende hoofdstuk gaat over de kunst van het aanpassen en meebewegen met de natuur. Natuurlijk moeten we de CO₂ uitstoot met name in de westerse wereld flink omlaag brengen, maar klimaatadaptatie is evengoed nodig, zo er zijn we al gekomen. Kunstmatige intelligentie kan ons helpen, maar we moeten ook vertrouwen op onze ‘natuurlijke’ intelligentie. Dat samen leidt tot 5 nieuw ontwerpprincipes:

- Een gezond natuurlijk systeem als basis.
- Optimaal benutten van water.
- Adaptieve en veerkrachtige ruimtelijke inrichting.
- Klimaatpositieve en circulaire economie.
- Een rechtvaardige, natuurpositieve samenleving.

En dat brengt ons bij het verhaal voor Nederland in 2120, ik verwees daar hierboven al naar. Dat wordt compact beschreven, hoe het proces ging, en de kaart NL2120 die er uit kwam; en de 7 natuurlijke routes naar een hoopvolle toekomst. Ik herhaal ze maar even:

- Natuur als bondgenoot.
- Blauw goud.
- Een gezond en regeneratief voedselsysteem.
- Groene stad.
- Hernieuwbare energie en groen vervoer.
- Circulaire economie met betekenis.
- Gezondheid, welzijn en geluk.

En het is al begonnen, Nederland kan als het de kansen pakt die beschreven worden in het laatste hoofdstuk Klimaatkampioen worden. Niks mis mee!!! Zelfs een ‘groen’ verdienmodel. Een korte en krachtige afsluiting van een mooi en zeker hoopvol boek. We gaan er tegenaan! Actie!

Uitsmijter.

Een theatervoorstelling, vanaf september 2026 trekt die door het land. Een project met 360 graden voorstelling, interactieve expositie, een fantasievolle musical, een expositie Eye on Earth over de 7 routes naar de toekomst en ... een Planet Proof Restaurant. Een avondje uit om te genieten, en voor alle leeftijden. Je vindt de informatie op: <https://www.onlyplanet.nl/>
En op de binnenflap van het boek staat een site waar je vast kunt intekenen, ‘early butterflies’ krijgen korting.

Lowie van Liere